

HR-avdelningen
Marie Mickelstrand
010-479 6653

YTTRANDE

Regeringskansliet
Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkande SOU 2020:24, Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess

Statistiska centralbyråns (SCB:s) yttrande avser synpunkter som rör myndighetens arbetsgivarroll.

Allmänna synpunkter

Inledningsvis vill SCB framhålla att myndigheten ser mycket positivt på utredningens syfte då det idag finns delar i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen som inte fungerar tillfredsställande.

SCB ser det som betydelsefullt att processen och dess olika aktörers roll och tidpunkt för agerande och ansvar tydliggörs på ett bättre sätt utifrån såväl den enskilda individens som arbetsgivarens perspektiv vilket utredningens innehåll ger stöd för.

En samverkande och samordnad sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess i större omfattning än i dag menar SCB skulle bidra till en snabbare process och bättre effektivitet för alla inblandade aktörer samt bidra till en större känsla av trygghet hos den enskilda individen.

SCB upplever en igenkänningsfaktor i delar av utredningen och i vissa fall hög igenkänningsfaktor. Av vikt är att de föreslagna rekommendationerna inte i sig skapar flaskhalsar i form av t.ex. upplevd ”krånglig” och tidskrävande administration.

Det ses anmärkningsvärt att utredningen visar att två så stora aktörer som Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen uppvisar brister avseende gemensam samsyn på begrepp, ansvar och roller i processen. SCB delar utredningens bedömning att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ytterligare behöver stärka sitt samarbete för att ge individer som går mellan myndigheter bättre stöd.

SCB delar uppfattningen att Försäkringskassan ges i uppdrag att samordna samverkan mellan aktörerna för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess med syfte att individer ska återfå arbetsförmåga (samt bibehålla) och kunna återgå i, eller kunna söka, arbete.

SCB vill särskilt lyfta att vi ser utmaningar när det gäller vad som förväntas av oss som arbetsgivare i de fall medarbetare av Försäkringskassan får avslag på fortsatt beviljande av sjukpenning efter 180 dagar, trots att medarbetaren av sin sjukskrivande läkare får läkarintyg för fortsatt sjukskrivning, samt i de fall när medarbetare helt utförsäkras från systemet utifrån Försäkringskassans rehabiliteringskedja.

SCB ser att det kan finnas anledning till översyn av rehabiliteringskedjans regelverk avseende de individer som är partiellt sjukskrivna och som utförsäkras av Försäkringskassan efter 180 dagars sjukskrivning. Även regelverket kring möjligheten att få beviljad sjukersättning på deltid kan behöva ses över för att undvika att individer bollas runt mellan olika instanser och regelverk – ofta under lång period - utan fruktbart resultat.

En annan utmaning vi ser är den alltför tidskrävande process som ofta sker när en medarbetare går mot sjukersättning, både hel och del av sin sysselsättningsgrad. Denna process kan i vissa fall ta orimligt lång tid att handlägga hos Försäkringskassan vilket får som konsekvens att vi som arbetsgivare får svårigheter att veta hur vi ska agera utifrån vårt rehabiliteringsansvar.

Utifrån utredningens konstaterande och vår egen erfarenhet kan vi se att det krävs en mer tydlighet i processen framöver ur ett helhetsperspektiv för att den ska kunna ses som välfungerande. SCB vill framhålla vikten av att processen framöver i praktiken omsätts till att bli mer verksamhets- och individnära samt att processen blir effektivare, mer samordnad och samverkande än den är idag. Det är av stor betydelse att processen kring sjukfrånvaro och rehabilitering är förståbar och så praktiskt enkel som möjligt för alla aktörer. Utredningen i sig kan ses som en god bit på vägen mot detta mål.

Synpunkter på utredningens tio rekommendationer

1. Sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessens syfte

SCB delar rekommendationen att sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessens syfte ska vara att individen ska återfå arbetsförmåga och därmed kunna återgå i, eller kunna söka, arbete. SCB

anser att processen även ska omfatta perspektivet att individen ska kunna *bibehålla* nuvarande arbetsförmåga vid deltidssjukskrivning.

2. *Uppdrag att samverka för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess*

SCB ser positivt på rekommendationen men vill samtidigt trycka på vikten av att tillräckligt med resurser sätts in så att Försäkringskassan roll rörande samordningsansvar av samverkan mellan aktörerna kommer fungera i praktiken.

3. *En gemensam digital yta för planering i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen*

SCB ser positivt på rekommendationen om vidare utredning. Bättre möjligheter till utbyte av information mellan aktörerna är nödvändigt för att få till en mer effektiv process och gynnar alla inblandade.

4. *Bättre stöd till individer i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen oavsett behov av att få rehabiliterande insatser samordnade*

SCB ser positivt på rekommendationen utifrån både individens som arbetsgivarens perspektiv.

5. *Ökade drivkrafter och ökat stöd för arbetsgivares förebyggande insatser och arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete*

Det tidigare förslaget från regeringen om ökade drivkrafter i form av så kallad hälsoväxling (förslag om ekonomiska drivkrafter genom utökat kostnadsansvar för arbetsgivare) drogs tillbaka i samband med att arbetsmarknadens parter i avsiktsförklaringar kom överens om åtgärder för en bättre arbetsmiljö och minskad sjukfrånvaro. I utredningen framkommer att avsaknad av utvärderingar gör att det inte går att uttala sig om effekter av parternas åtgärder. SCB menar att dessa åtgärder behöver följas upp och utvärderas för att kunna se vilka effekter dessa insatser har medfört innan frågan om hälsoväxling återupptas inklusive utredningens tilläggsförslag om utredning av redovisningsskyldighet av ekonomiska kostnader för ohälsa och sjukfrånvaro.

SCB vill lyfta risken med ökad administrativ hantering samt poängtera vikten av funktionsdugliga och användarvänliga system för att få fram dessa kostnader på ett korrekt sätt. SCB vill även lyfta att det finns andra drivkrafter än de ekonomiska incitamenten som behöver beaktas när man pratar om drivkrafter för arbetsgivaren.

I diskussionen om ökade drivkrafter för arbetsgivarna i form av ökat kostnadsansvar kan det vara av värde att se över vad införandet av arbetsgivarens ansvar för utbetalning av sjuklön dag 2-14 har fått för effekt.

6. Konsultation av expert vid bedömning av arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete

SCB ser positivt på rekommendationen om vidare utredning och delar åsikten att arbetsgivaren vid behov bör öka sitt samarbete med företagshälsan för att ta del av deras expertkompetens.

7. En förvaltning av kunskapsområdet arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete

SCB ser positivt på rekommendationen att Myndigheten för arbetsmiljökunskap ges i uppdrag att samla in, sammanställa och sprida kunskap om arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete.

8. Ett utvecklat samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen för att möta individers behov av stöd

SCB delar utredningens synpunkter om behov av utvecklat samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. SCB konstaterar att det finns en problematik gällande medarbetare som av Försäkringskassan inte beviljas fortsatt sjukpenning efter 180 dagar och därför på hel eller del av sin arbetstid antingen måste gå upp till heltid (för att inte förlora inkomst samt SGI) eller skriva in sig som arbetssökande på del av tid hos Arbetsförmedlingen (för att behålla sin SGI).

SCB:s förhoppning är att ett utvecklat samarbete medför att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen får en mer likartad samsyn kring individens grad av arbetsförmåga för att möta individens behov av stöd vilket inte alltid upplevs idag. God kommunikation mellan parterna behövs i varje individuellt fall.

9. Ett förbättrat stöd till individer som har medicinska begränsningar, som saknar sjukpenninggrundande inkomst och som uppbär försörjningsstöd

SCB avstår från yttrande då frågan ligger utanför myndighetens roll som arbetsgivare.

10. Utbyte av medicinska uppgifter i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen bör utredas

SCB ser positivt på rekommendationen om vidare utredning av hur hälso- och sjukvårdens lämnande av medicinska uppgifter inom ramen för sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen kan underlättas.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Joakim Stymne i närvaro av biträdande generaldirektör Helen Stoye, HR-chef Maria Svedberg samt HR-generalist Marie Mickelstrand, föredragande.

SCB, Statistiska centralbyrån

Joakim Stymne

Marie Mickelstrand

Kopia till:

peter.wollberg@regeringskansliet.se

registrator@scb.se